

§ 125 Medlemsförslag

PER LINDBERG:

Fru ordförande och ni allt färre ledamöter! Nu är det dags för nästa glada debatt. Jag talar för utskottet och den viktiga frågan gäller medlemsförslag, lokal demokrati. Trots denna rubrik föreslår utskottet att motion 2011:24 ska avslås, men i betänkandet finns också en reservation.

Motionen syftar till att införa möjligheten för medlemmar att väcka förslag i kyrkofullmäktige, så kallade medlemsförslag. Modellen för detta hämtar man i kommunallagen. Det är ju så att kommuner och landsting har möjlighet att öppna för medborgarförslag. De ska då tas emot i fullmäktige, lämnas till kommunstyrelse, nämnd eller motsvarande och efter beredning återkomma till fullmäktige för beslut. Självklart menar utskottet att vi i våra församlingar ska ta vara på våra medlemmars intresse och engagemang. Vi ska arbeta med att utveckla den lokala demokratin.

I det här fallet anser vi att, även om syftet är gott med medlemsförslag, den här metoden är fel. Vi tror till och med att den kan vara kontraproduktiv. Det är en stor skillnad mellan kyrka och kommun. Det blir tydligt när man tänker på sammanträdesfrekvensen. Kommunfullmäktige sammanträder regelbundet och ofta. Kyrkofullmäktige däremot sammanträder två eller möjligen tre gånger på ett år. Det betyder att tiden från det att man lämnar in ett förslag tills man får det formella svaret kanske kan bli sex månader. Vad händer då? Då går medlemmen där och väntar. Under väntetiden kan vi då fundera över varför vi möter det här engagemanget och visade intresset med en byråkratisk, formell procedur. I stället för att möta engagemanget på ett bra sätt skapar vi en frustration.

Nu är det ingenting som hindrar en församling att redan i dag öppna för en behandling av medlemsförslag. Det krävs inga beslut i kyrkomötet eller paragrafer i kyrkoordningen för detta. Det är bara att man offentligt gör ett tydligt åtagande mot medlemmarna: Vi kommer seriöst att behandla alla ärenden som väcks av våra medlemmar. Detta lovar man då och sätter i gång och arbetar med det. Förslagen kan man ju ta emot på många sätt. Det är naturligt att tänka sig att man har en webbportal, en möjlighet att på hemsidan lämna synpunkter. Man kan naturligtvis ta emot vanliga brev eller e-post. Man kan ha en liten förslagslåda i kyrkans vapenhus eller på pastorsexpeditionen. Man kan föra anteckningar på församlingsmötet och samla in synpunkter. Man kan göra hur mycket som helst på ett positivt sätt. Det är helt enkelt bara att sätta i gång.

En annan sak som jag ska säga är att en församling naturligtvis arbetar mot medlemmen på ett annat sätt än en kommun arbetar, med eller mot sina medborgare. I församlingens uppgift ligger ju när man organiserar sig att skapa mötesplatser. Där finns hela tiden ett naturligt utbyte, där förslag tas emot och kan föras till kyrkorådet. Kommer det till kyrkorådet kan det behandlas och besvaras raskt och det blir ett mycket bättre sätt att möta medlemmens engagemang. Det tror vi alltså i utskottet. Tack så mycket.

SUSANN TORGERSON:

Ordförande, kyrkomöte! Timmen är sen. Jag yrkar bifall till reservationen som stöds av ledamöter från FiSK, Centerpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna. Den innebär i förslag bifall till motion 2011:24.

Allt detta som har räknats upp är saker en församling kan göra och det är väl jättebra. Men reservationen och motionen vill att vi också ska ha möjlighet att lämna medlemsförslag rent formellt. Ett medlemsförslag är ett medlemsförslag och ingenting annat. Det går alltså till kyrkofullmäktige. Det ger unga medlemmar av

en församling möjlighet att få en direkt talarstol i kyrkofullmäktige, att vitalisera kyrkofullmäktige och att känna att en stor vald församling lyssnar på dem. Gör nu inte det bästa till det godas fiende utan anta det här förslaget. Det löser inte alla problem på jorden, men det innebär ytterligare ett sätt att vitalisera våra församlingar och våra fullmäktigesammanträden.

ANNA EKSTRÖM:

Ordförande, biskopar, ledamöter och alla andra härliga! Nu går vi in i andra, tredje, fjärde andningen. Jag hade önskat att jag haft en hög med medlemsförslag i handen och kunna ha sagt: Kolla här! De ska snart lämnas in!

Det här är en motion som är skriven för att lyfta detta med demokrati och medlemsinflytande, att som medlem kunna vara aktiv i mellanvalstider. Medlemsförslag gör det möjligt för fler att på ett enkelt sätt vara delaktiga, ger en ökad dialog och kommunikation, något otroligt härligt och eftersträvänsvärt i kyrkopolitiska sammanhang. Det finns ingen anledning att stänga denna dörr. Visst, det finns som Per säger från utskottet möjlighet att göra en förslagslåda, till exempel. Det behövs inget kyrkomötesbeslut på detta. Det är "bara att sätta i gång". Men det är stor skillnad mot en låda, att lämna in på hemsidor och så vidare. Det blir ju seriöst behandlat när det blir ett medlemsförslag. Man vet att det kommer att få en stämpel på receptionen, datum när det är inlämnat, att det kommer att behandlas det och det datumet och man är välkommen att lyssna när det blir behandlat.

Till argumentet mot, det vill säga att det är byråkratiskt att sätta den här stämpeln, säger jag: Det är bättre att få svar – att få invänta att svaret kommer eftersom man vet när nästa kyrkofullmäktige är – än att inte få något svar alls, att inte ens kunna ha möjligheten. Med det resonemanget som Per och utskottet för kan man säga: sitter du i kyrkofullmäktige, väck inga frågor. Det tar för lång tid. Vad är det för vitalitet? Det kan du suga på där bakom. Stäng inte dörren. Jag trodde inte jag skulle säga det egentligen. Det gör ingenting att det tar lite tid. Jag trodde inte jag skulle säga det, men vi vill se möjligheten i den här motionen. Gör det möjligt för medlemmar att göra sin röst hörd på det här sättet. Det blir gött, det blir bra, och man har ingen skyldighet att införa det i församlingarna utan det blir en möjlighet för den som vill. Den som har en förslagslåda som funkar bra, behåll den. Den som inte har det och som vill ha medlemsförslag, gör det möjligt.

Jag yrkar häpnadsväckande nog bifall till motion 2011:24. Tack.

PER LINDBERG (REPLIK):

Jag skulle också önska att våra kyrkofullmäktige var så där fantastiskt roliga och att det fanns fler frågor att behandla. Inte ställs det några frågor på fullmäktige. Vi är nog många som har försökt få liv i fullmäktigesammanträden. Är det stämpeln som krävs är det väl så, att även det här åtagandet att frivilligt lova att behandla medlemsförslag seriöst kan innebära en ankomststämpel. Det är också möjligt att göra. Tack.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Tack, Per, att vi är överens om att det finns plats för förslag i kyrkofullmäktige. Detta är en av möjligheterna, härligt. Tack.

ANTON HÄRDER:

Ordförande, kyrkomötesdeltagare och biskopar! Jag vill först yrka bifall till utskottets förslag att avslå motion 2011:24. Samtidigt vill jag hålla med Per i vad han säger och samtidigt håller jag också med Anna. Nu ska jag göra som alla

andra har gjort här under fyra dagar. Jag ska berätta hur vi har det hemma i vår församling i Stenbrohult.

Efter att ha lyssnat på diskussionen i vårt organisationsutskott och de idéer om hur vi ska öka medlemsinflytandet ute i församlingarna, få fler att känna sig och vara delaktiga i våra frågor, tycker jag att Annas och medmotionärernas förslag är bra. Men det är fyrkantigt, det är metoden som är fel. Att ge förhoppningar till folk att kunna lämna förslag till kyrkofullmäktige och vänta sex månader som det är hemma i Stenbrohult skapar inget engagemang. Jag har lyft denna fråga i mitt kyrkoråd och sagt, att vi nu på vår hemsida ska införa medlemsförslag. Vi kommer på kyrkofullmäktige den 15 november att fatta beslut om att vi ska ta emot medlemsförslag. Det ska stämplas med ankomststämpel, det ska behandlas i vårt kyrkoråd och det ska inte väntas till något kyrkofullmäktige, om inte frågan är av sådan art att den måste upp dit. Här är det en direktdemokrati, här är det snabba beslut i Stenbrohult, för att medlemmarna där ska få känna delaktighet. Här kan vi be AU eller kyrkoråd fatta beslut på delegation över de viktiga förslag som har kommit in.

Vi kan lyfta detta, men det vi kan ta med oss hem behöver vi inte ta upp till kyrkostyrelsen för att ändra något i vår kyrkoordning. Min uppmaning är: Ta med er detta hem ifrån den här motionen. Gör någonting bra utav det. Gör det formellt och marknadsför det för att öka vårt engagemang i dessa frågor.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

GEORG LAGERBERG:

Ordförande, kyrkomötesledamöter och biskopar! Jag vill tacka utskottet för svaret men jag upplever det tyvärr som helt obegripligt. Utskottet inleder med att konstatera att medlemsförslag kan vara ett sätt att vitalisera församlingslivet, öka intresset för och uppmärksamheten på församlingens angelägenheter. Trots detta vill man ta bort instrumentet, vrida det ur händerna på församlingarna, och anledningen sägs vara att det är för byråkratiskt. Det andas en väldigt märklig syn på fullmäktige som beslutsorgan och egentligen hela kyrkodemokratin.

Vi tror på den. Vi har inte tvingat på någon församling en viss lösning. Vad vi önskar är endast att de församlingar som så vill ska få en möjlighet att låta sina medlemmar direkt väcka förslag till fullmäktige. Tre viktiga påpekanden behöver alltså göras. Förslaget öppnar endast upp en möjlighet till en fördjupad direktdemokrati. Det borde vara positivt. Det öppnar endast upp en möjlighet för församlingar att acceptera medlemsförslag. Det hindrar inte någon församling att behålla eller utveckla andra sätt att bjuda in sina medlemmar till dialog och kommunikation. Således finns det egentligen inga förlorare, bara vinnare i form av våra församlingar som får ytterligare ett verktyg i verktygslådan att fundera på hur man kan fördjupa kontakten med sina medlemmar. Ju vidare verktygslådan är, desto lättare är det att hitta en modell lokalt som fungerar bra för den enskilda församlingen. Därför, ge åt våra församlingar så många verktyg som möjligt.

Jag yrkar bifall till vår motion 2011:24.

ANNA MALMQVIST:

Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag instämmer i stora drag i utskottets betänkande och Per Lindbergs anförande, men jag har en lite annan vinkling. Det är mot bakgrunden att vi redan nu här i plenum och i många andra organ avslår nästan med reflex. Jag har bara suttit här i två år och jag har redan fått in lite av en sådan avslagsreflex. Det gör vi i den goda tröghetens namn som demokratin

bär. Jag undrar om vi genom att införa den här typen av medlemsförslag ger en rättvisande och rimlig bild av möjligheten att påverka på riktigt.

Om man jämför med kommunala medborgarförslag finns det mycket som för- enar det kyrkliga och det civila. Men då det handlar om tro kommer vi närmare hjärteroten och blir väldigt mycket känsligare än i många civila frågor. Här om dagen pratade vi om hur viktigt det var att få välja rätt präst till en begravning och att det var mycket viktigare än att få välja läkare och tandläkare. Det är en bild av att kyrkans frågor rör sig i ett annat existentiellt centrum än många civila frågor.

Tron är i vårt existentiella centrum och kyrkan är bärare av hopp och förmed- lare av tanken på att vi ska tas i anspråk. Utifrån detta sagda har jag en undran. Jag förekommer utredningen lite grand i det jag säger och jag är medveten om det. Jag vill bara komplicera bilden lite. Om medlemsförslag införs på det här sättet som föreslås, har vi då beredskap att ta emot dem på ett ansvarsfullt och varsamt sätt, så att vi inte i stället för att uppmuntra till engagemang gör människor upp- givna och besvikna? Tack.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Grattis, jag vet att det var ditt första anförande här uppe. Härligt, då ska man ha replik. Jag tycker inte att medlemsförslaget ska avslås bara för att de kommer att avslås. Jag håller med om oron att man här inne blir lite rädd. Nej, varför ska jag göra en motion som ändå kommer att avslås, även om det görs med krans? Men hemma i församlingen, det här engagemanget att jag vill ge ett förslag som jag i alla fall vill få diskuterat? När du har en annan typ av inlämning av ett förslag eller idé som man kan ha i församlingen, vet man inte var det hamnar, men du vet att nu har kyrkofullmäktige tagit upp det. Man tar upp det när man har möte.

PEDER FOHLIN:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Vår viktigaste tillgång i Svenska kyrkan tror jag är våra medlemmar. I dag finns det många olika sätt att kommunicera med dem. I små församlingar är det lätt att kommunicera. Där är det lätt att ta emot förslag och vi har en närhet till våra medlemmar. Men vi har ju många stora församlingar där det här kan vara ett bra sätt, ett av många, att kommunicera med medlemmarna.

Vi har tagit ett beslut om ideellt engagemang. Våra medlemmar måste på olika sätt kunna få göra sin röst hörd. Därför yrkar jag bifall till reservationen i betän- kandet 2011:5.

LENNART SACRÉDEUS:

Fru ordförande! Jag ber att få yrka bifall till Anna Ekströms motion 2011:24 att ”uppdra till kyrkostyrelsen att utreda möjligheten att i kyrkoordningen införa bestämmelser som gör det möjligt för medlemmar i en församling att väcka för- slag i kyrkofullmäktige (medlemsförslag)”. Tack till Anna Ekström och andra motionärer för en viktig och bra motion om delaktighet.

Jag vill tillstå – och Torgny Larsson eller Per Lindberg får gärna kommentera detta – att det är svårt att riktigt förstå resonemangen i utskottet. Det ena resone- manget bygger på att man skulle kunna bli besviken och frustrerad om man inte får sitt medlemsförslag antaget. I så fall skulle de flesta ha åkt hem från kyrkomö- tet på tisdag eftermiddag eller inte kommit hit efter utskottsbehandlingen. Det är självklart att våra medlemmar i Svenska kyrkan är tillräckligt vuxna, mogna och till och med så stryktåliga och realistiska att de inser att ett förslag inte alltid

beviljas men att det ändå kan berika, vara ett uttryck för engagemang och innebära idéer. Varför denna överdrivna finkänslighet för att människor inte skulle kunna sova framöver därför att det inte får sina förslag beviljade? Den förslagslåda som utskottet ändå tycker är rimligt att ha i stället kan ju också leda till "att man blir besviken och frustrerad", om synpunkterna i den lådan inte blir beaktade.

Det andra resonemanget som utskottet har är att kyrkofullmäktige "endast sammanträder två till tre gånger per år". Detta är ju inte reglerat på något sätt i kyrkoordningen. Man kan, även i Stenbrohult, ha fler sammanträden än två eller tre per år. Jag tror man skulle ha roligt om man sammanträdde ännu oftare. Att man sammanträder så sällan som två till tre gånger per år, vilket inte ger ett särskilt vitalt intryck, är ju inget motiv till att avslå en motion om att öka delaktigheten och demokratin i det lokala församlingsarbetet.

Jag tycker att utskottet resonerar otroligt defensivt. Status quo – som det är, så kommer det att förbli. Stackars Svenska kyrkans medlemmar som lämnar medlemsförslag och inte får dem beviljade. De blir besvikna och de blir frustrerade. Svenskkyrkliga medlemmar orkar med större motgångar i livet än det. Tack.

ANNA MALMQVIST (REPLIK):

Det är möjligt att mitt yrke gör mig mer bekymrad över ömtåliga själar. Jag är alltså präst och har jobbat i en klagomur där människor får berätta. Jag jobbade på Svenska kyrkans informationsservice i sex år och räknade ut att jag personligen har haft 18 000 ärenden. Jag har pratat med människor om hur de upplever saker och ting och människor är väldigt mycket känsligare än vi ibland kanske vill tro. Det räcker att prästen säger fel namn på begravningen för att man vill gå ur kyrkan. Det är ömtåliga saker och jag tycker därför inte vi ska raljera över känsligheten.

LENNART SACRÉDEUS (REPLIK):

Nej visst, man har rätt att vara känslig. Det har ju vissa debatter här visat. Jag varnade någon ledamot att vara lite rädd om blodtrycket. Men självklart orkar vi med att få ett medlemsförslag avslaget av den enkla anledningen, att ett medlemsförslag i sig inte är ett uttryck för en klagomur eller för gnäll utan för delaktighet och en tanke. Man kanske känner det mer naturligt att lägga fram det själv än via en annan företrädare. Jag tycker att utskottet är alltför ömsint om människor när man säger: I omsorg om att ni inte ska bli ledsna ska ni inte få lägga några egna förslag. Den omsorgen blir obegriplig.

PER LINDBERG (REPLIK):

Lennart! Utskottet tror inte att avslaget på förslaget var det som skulle göra att man blir frustrerad utan den långa väntetiden. Det är ju en formell behandling. Även om beredningen kan gå fort ska du vänta på beslutet i sex månader. Det är inte en orimlighet, det är så i de flesta pastorat. Det är själva väntetiden som är problemet. Dessa två aspekter hänger ihop. Sammanträdena är mer sällan. Även om syftet är gott är metoden fel. Det finns alla anledningar att sätta i gång och jobba med att ta vara på medlemmars intresse och engagemang.

LENNART SACRÉDEUS (REPLIK):

Fru ordförande! Tack, bäste Per, för din kommentar och din replik. Att väntetiden skulle bli så lång att man under den tiden skulle bli besviken och frustrerad går att lösa genom att ha kyrkofullmäktige oftare än en gång i halvåret. Det är ett tips, Per. Man kan ju säga att ett vitalt kyrkofullmäktige sammanträder oftare än två

gångar per år, därför att det hela tiden händer saker och ting. Det är likadant med en kommunal fullmäktigeförsamling. Det är så mycket saker på gång och man vill så mycket att man sammanträder oftare än en gång i halvåret. Dessutom menar jag att den väntetiden vid två sammanträden per år ändå är betydligt kortare än en graviditet. Jag tror därför man uthärdar att vänta ett halvår, när man i andra sammanhang kan vänta nio månader. Jag tror att man faktiskt kan ha sammanträden oftare än i dag. Tack.

MARIA LAGERMAN:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Jag blev tagen på sängen. Det är inte så roligt att bli det 22.30 på kvällen. Jag sitter i Kyrkorättsutskottet och ska i morgon upp och förklara varför Kyrkorättsutskottet avslår en motion om möjligheter för medlemmarna att lämna in medlemsförslag. Till den motionen finns det bara en reservation och ni presenterade väldigt många partiets reservationer. I Kyrkorättsutskottet har vi inte så många, så det blir lite svårhanterligt för mig när vi ska ta upp den saken i morgon igen. Det är alltså i Kyrkorättsutskottets betänkande 2011:2 den första motionen, 2011:11 av Ylva Wahlström, med uppdrag till kyrkostyrelsen "att möjliggöra att medlemmar kan lämna in medlemsförslag", som då Kyrkorättsutskottet kommer att avslå. Det är ju samma ärende.

BERTIL MURRAY:

Jag lämnar ett tilläggsförslag. Då jag tänker mig att det ändå kan bli så att den här motionen 2011:24 avslås, samtidigt som jag föreställer mig att den motion bifalls som det rådde stor enighet om tidigare i kväll, om ideellt arbete och att verka för detta, är mitt tilläggsförslag "att inom ramen för uppdraget till kyrkostyrelsen att utarbeta en nationell strategi för hur Svenska kyrkans församlingar ska ges stöd att utvecklas som forum för ideellt engagemang", alltså en tidigare motion, "också se över formerna för församlingsmedlemmars möjlighet att väcka förslag vid församlingsmöten, kyrkofullmäktige eller på annat sätt".